

ZDRAVOTNÍ POLITIKA

CÍLE ZDRAVOTNÍ POLITIKY

- Zdravotní politika znamená politické jednání s vlivem na zdraví skupin či národů.
- *Cílem zdravotní politiky* je v té či oné podobě **zlepšovat zdravotní situaci obyvatelstva** minimalizací výskytu poruch zdraví, jež působí zhoršení kvality života a ohrožují předčasnou smrtí.
- *Obsahem zdravotní politiky* je **tvorba legislativních, ekonomických, motivačních, environmentálních a odborných podmínek a předpokladů**, aktivizujících jedince, společenské skupiny a společenské síly k dosažení optimálního stavu zdraví a naplňování zdravotních potřeb.

Článek 28

Zaměstnanci mají právo na spravedlivou odměnu za práci a na uspokojivé pracovní podmínky. Podrobnosti stanoví zákon.

Článek 29

- (1) Ženy, mladiství a osoby zdravotně postižené mají právo na zvýšenou ochranu zdraví při práci a na zvláštní pracovní podmínky.
- (2) Mladiství a osoby zdravotně postižené mají právo na zvláštní ochranu v pracovních vztazích a na pomoc při přípravě k povolání.
- (3) Podrobnosti stanoví zákon.

Článek 30

- (1) Občané mají právo na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří a při nezpůsobilosti k práci, jakož i při ztrátě živitele.
- (2) Každý, kdo je v hmotné nouzi, má právo na takovou pomoc, která je nezbytná pro zajištění základních životních podmínek.
- (3) Podrobnosti stanoví zákon.

Článek 31

Každý má právo na ochranu zdraví. Občané mají na základě veřejného pojištění právo na bezplatnou zdravotní péči a na zdravotní pomůcky za podmínek, které stanoví zákon.

Článek 32

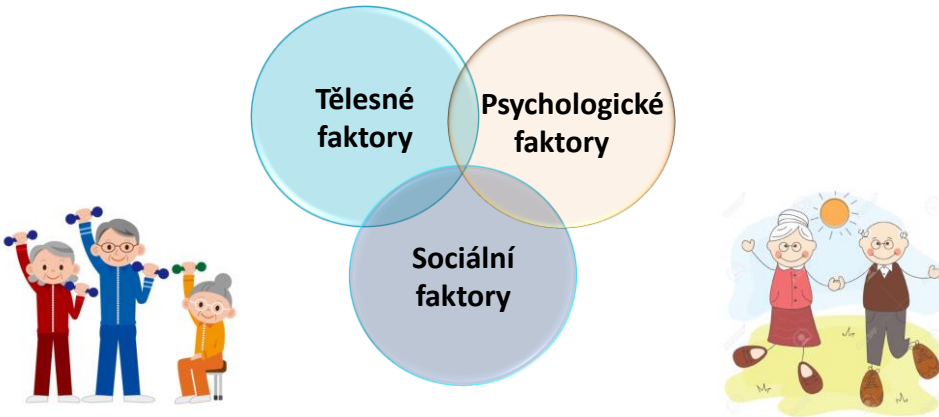
- (1) Rodičovství a rodina jsou pod ochranou zákona. Zvláštní ochrana dětí a mladistvých je zaručena.
- (2) Ženě v těhotenství je zaručena zvláštní péče, ochrana v pracovních vztazích a odpovídající pracovní podmínky.
- (3) Děti narozené v manželství i mimo ně mají stejná práva.
- (4) Péče o děti a jejich výchova je právem rodičů; děti mají právo na rodičovskou výchovu a péči. Práva rodičů mohou být omezena a nezletilé děti mohou být od rodičů odloučeny proti jejich vůli jen rozhodnutím soudu na základě zákona.
- (5) Rodiče, kteří pečují o děti, mají právo na pomoc státu.
- (6) Podrobnosti stanoví zákon.

Článek 33

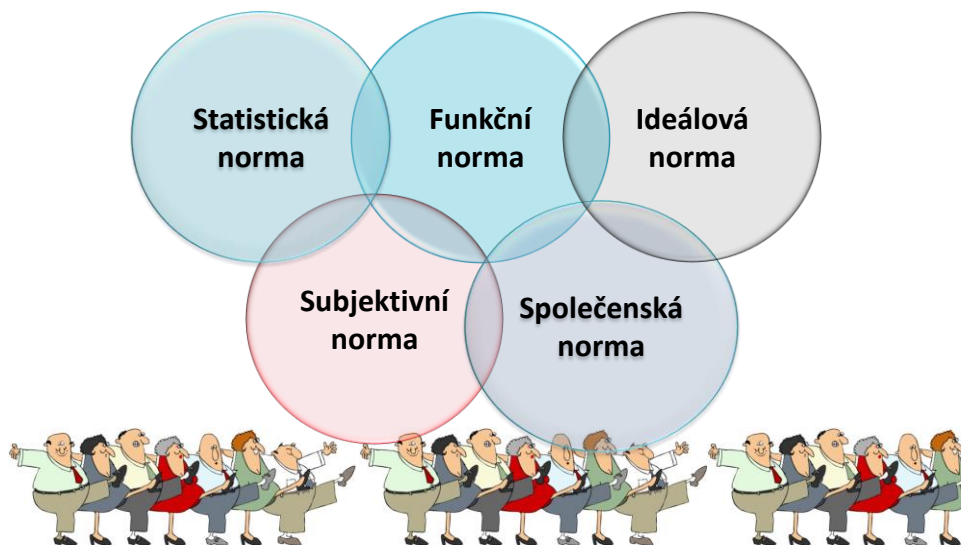
- (1) Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon.
- (2) Občané mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopnosti občana a možností společnosti též na vysokých školách.

World Health Organization (WHO, 1946)

„Zdraví jako stav úplné tělesné, duševní a sociální pohody, nikoli pouhá nepřítomnost nemoci nebo slabosti.“

VYMEZENÍ ZDRAVÍ DLE NORMY

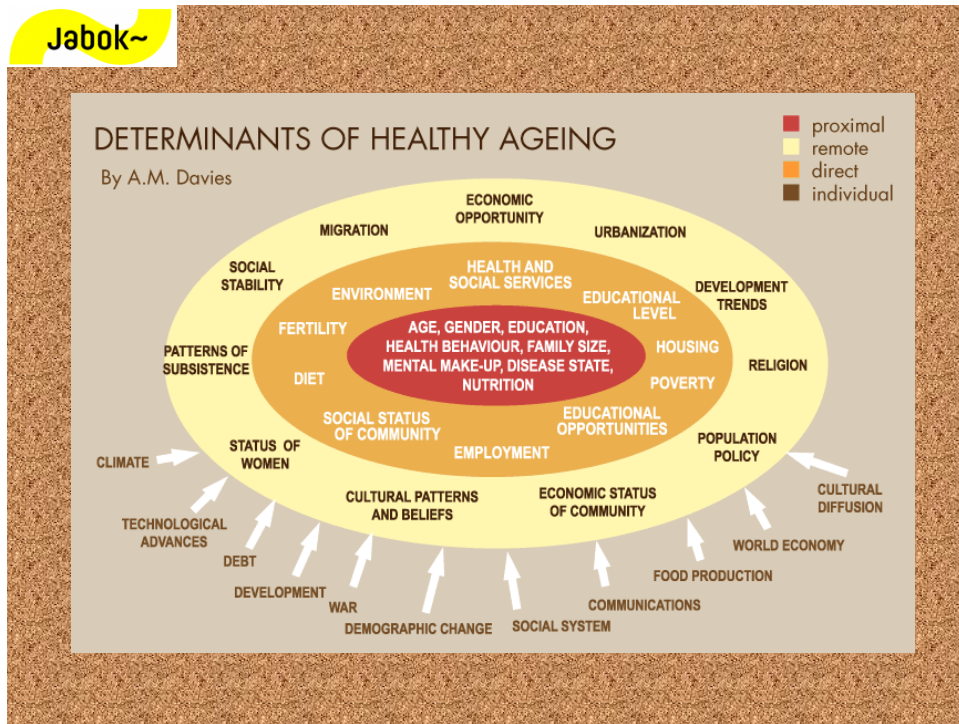

Mezi základní determinanty zdraví řadíme:

- životní styl,
- zdravotní péči,
- životní prostředí,
- genetickou výbavu.

Podle působení	Přímé	působí konkrétně za zdraví individua
	Nepřímé	působí v širokém měřítku – celospolečensky
Podle původu	Neovlivnitelné	věk, pohlaví, genetický základ, vrozené dispozice
	Ovlivnitelné	zdravý životní styl, životní prostředí,...
Podle dopadu na organismus člověka	Pozitivní	pobyt na slunci – dostatek vitamínu D
	Negativní	pobyt na slunci – rakovina kůže

SOCIÁLNÍ DETERMINANTY ZDRAVÍ

Zdravotní politika často chápána pouze v souvislosti s poskytováním a financování lékařské péče.

Ta může prodloužit dožití a zlepšit prognózy po prodělání choroby. Pro celkové zdraví populace mají mnohem větší dopad **sociální a ekonomické podmínky**.

Dostupnost a podoba lékařské péče jako jedna ze sociálních determinant zdraví.

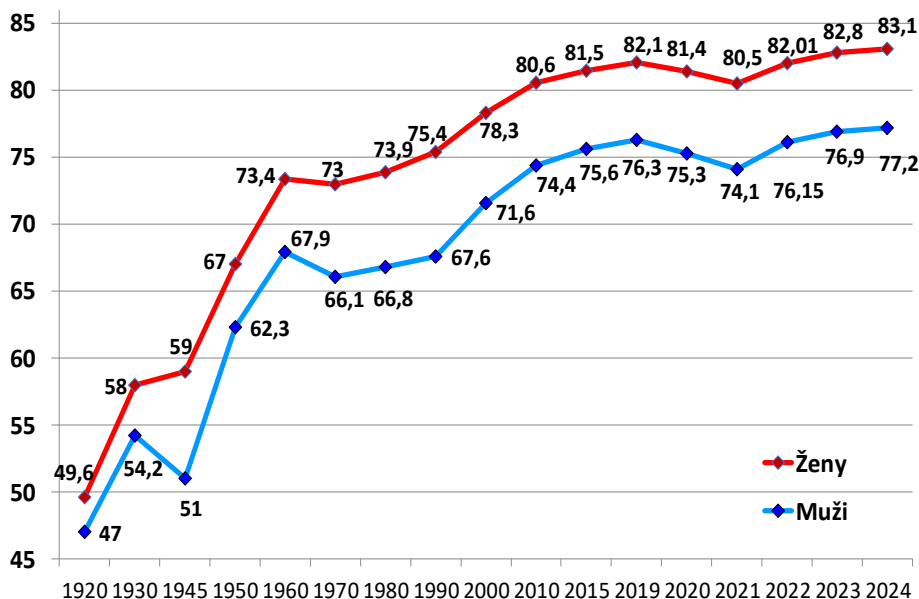
Sociální a ekonomické podmínky ovlivňují zdravotní stav populace, životní styl, zdravotní rozdíly mezi sociálními skupinami, středí délku dožití apod.

Růst kvality života - dlouhodobý přechod společnosti **od infekčních k chronickým nemocem**.

SOCIÁLNÍ DETERMINANTY ZDRAVÍ

- Sociální gradient (s poklesem na sociálním žebříčku s zkracuje střední délka života a zvyšuje se nemocnost; podoby znevýhodnění mají tendenci se akumulovat)
- Dětství (zdravotní důsledky raného vývoje a výchovy ovlivňují celý život: výživa, emoční podpora, průběh těhotenství, životní styl, rodina...)
- Sociální vyloučení (chudoba, relativní deprivace a sociální vyloučení mají hlavní vliv na zdraví a předčasná úmrtí, absolutní chudoba x relativní chudoba; diskriminace, stigmatizace, rasismus)
- Práce (náplň práce, atmosféra na pracovišti, pracovní prostředí, ergonomie, odměny, kontrola nad vlastní prací, stres, nejistota zaměstnání)
- Nezaměstnanost (psychologické a finanční problémy, vyšší nemocnost, chronický stres)
- Stres (problémem dlouhodobý stres, sociální a psychologické podmínky)
- Sociální opora (individuální i sociální, sounáležitost, duševní pohoda, pomoc x vyloučení a izolace; sociální koheze, nerovnosti ve společnosti)
- Závislost (ovlivněna sociálním prostředím a individuální situací, reakce na problém, faktor zhoršování zdravotního stavu i sociálního postavení)
- Výživa (stravovací návyky, zásobování potravinami, nedostatek potravin x nadměrný příjem, chudí ohrožení obezitou více)
- Doprava (zdravá doprava, tj. jízda na kole, chůze, MHD – forma cvičení, posilování sociálních kontaktů (ulice jako sociální prostor), snižování znečištění ovzduší, redukce smrtelných nehod)
- ... (Wilkinson, R. a Marmot, M. (2005). *Fakta & souvislosti. Sociální determinanty zdraví*. Institut zdravotní politiky a ekonomiky.

NADĚJE NA DOŽITÍ (ČSÚ, 2024)

Jabok~

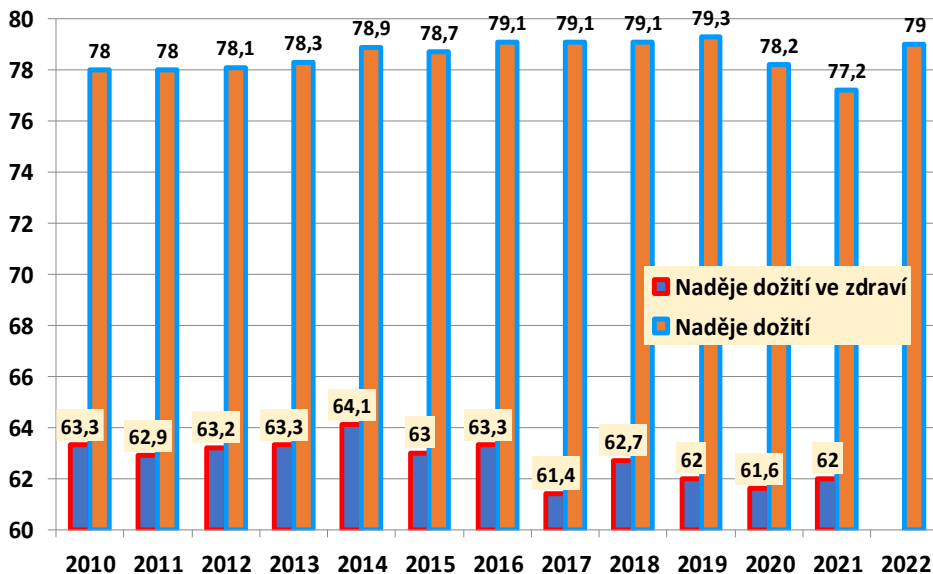
Jabok~

ZDRAVÍ A KVALITA ŽIVOTA

Zdraví nebo
prodloužení
života samo o
sobě

Zachování nebo
zlepšení kvality
života

NADĚJE NA DOŽITÍ (EUROSTAT, 2024)

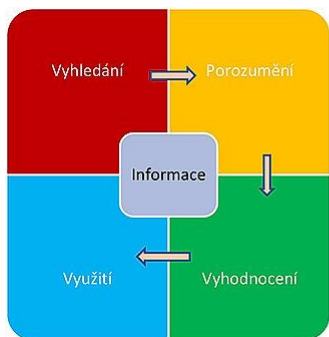
ZDRAVOTNÍ GRAMOTNOST

JABOK

- Zdravotní gramotnost **neznačí** míru znalostí o zdraví nebo chování ve vztahu ke zdraví (často je tak mylně interpretovaná), ale týká se **práce s informacemi** od vyhledání přes porozumění, vyhodnocení až k uplatnění, a to ve třech oblastech týkajících se zdraví.
- Zdravotní gramotnost je jednou z cest k prevenci řady nemocí. Je prokázáno, že osoby s vyšší úrovní zdravotní gramotnosti jsou méně nemocné a méně často vyžadují lékařskou péči.

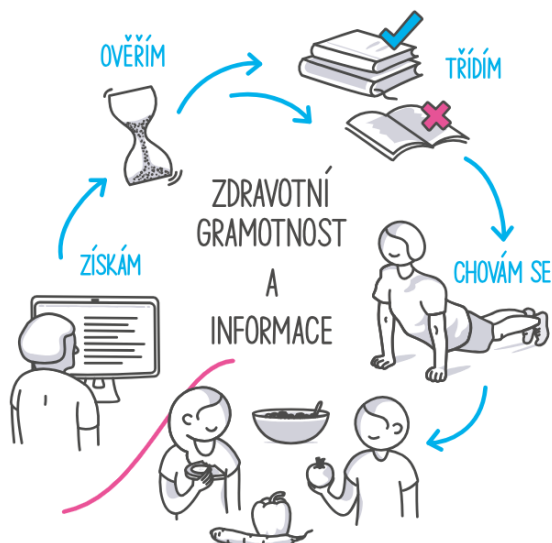
JABOK

Model zdravotní gramotnosti

Zdravotní gramotnost	Dostupnost zdravotních informací	Porozumění zdravotně relevantním informacím	Vyhodnocení zdravotně relevantních informací	Aplikace či využití zdravotně relevantních informací
Zdravotní péče	1. Schopnost získat informace o medicínských tématech	2. Schopnost porozumět medicínským informacím a pochopit jejich smysl	3. Schopnost interpretovat a vyhodnotit medicínské informace	4. Schopnost činit poučená rozhodnutí u medicínských problémů
Prevence nemocí	5. Schopnost získat informace o rizikových faktorech	6. Schopnost porozumět informacím o rizikových faktorech a pochopit jejich smysl	7. Schopnost interpretovat a vyhodnotit informace o rizikových faktorech	8. Schopnost posoudit relevanci informací o rizikových faktorech
Podpora zdraví	9. Schopnost získávat nové zdravotně relevantní informace	10. Schopnost porozumět zdravotně relevantním informacím a pochopit jejich smysl	11. Schopnost interpretovat a vyhodnotit zdravotně relevantní informace	12. Schopnost zaujmout poučený názor na zdravotní otázky

ZDROJ: ÚSTAV PRO ZDRAVOTNÍ GRAMOTNOST

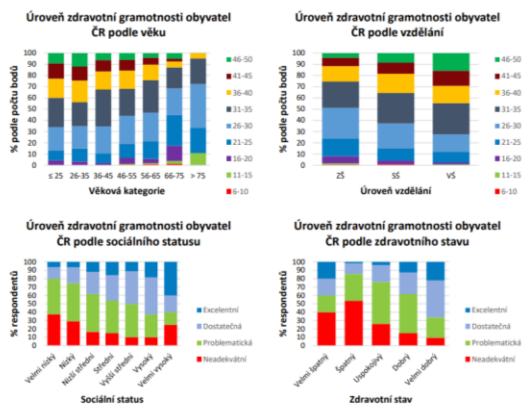

ZDROJ: ZDRAVÁ GENERACE

- Mezi hlavními důsledky nedostatečné zdravotní gramotnosti patří, že lidé **nerozumí** informacím, které získávají v písemné a ústní podobě, **nedokážou aplikovat** získaná doporučení v praxi a **dodržovat** léčebný režim, **nevyznají se** ve zdravotnickém systému a **nedostávají** tak náležitě zdravotnické služby.
- V mnohem vyšší míře jsou uživateli pohotovostních služeb, přicházejí pozdě s danou nemocí a je zapotřebí vyšší míra jejich hospitalizace.
- Nedochozí na doporučené preventivní prohlídky, podceňují je a nedodržují zásady zdravého životního stylu.
- Obecně omezená úroveň zdravotní gramotnosti vede k nižší pravděpodobnosti volby zdraví prospěšného chování a k vyššímu výskytu rizikového chování zhoršenému zvládnutím chronických nemocí (diabetes, astma aj.), horšímu dodržování medikace, častějším a opakujícím se hospitalizacím, zvýšené morbiditě a v důsledku i předčasnému úmrtí.

Zdravotní gramotnost v ČR II

Zdroj: Kučera Z., Pelikan J., Šteflová A. Časopis lékařů českých 2016; 155: 233-241.

Podle průzkumu z roku 2014 se různé části české populace značně liší v úrovni zdravotní gramotnosti. Dle očekávání zdravotní gramotnost klesá s věkem a roste s úrovní vzdělání a sociálním statusem.

Výsledky ukazují na nutnost vyšší osvěty zejména v rizikových skupinách obyvatelstva.

zdravi2030.mzcr.cz/zdravi-2030-analytika-studie-zdravotni-gramotnost.pdf

Prezentace aplikace PowerPoint 1 / 76 75%

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

„ZDRAVÍ 2030“
analytická studie

Zdravotní gramotnost

ÚZIS Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky
Institute of Health Information and Statistics of the Czech Republic

Ústav pro zdravotní gramotnost

[Aktuality](#) [Aliance](#) [Publikace a odkazy](#) [Galerie](#) [Mezinárodní vztahy](#) [Our International Projects](#)

Publikace a odkazy

ZG v české populaci CLC

[ZG v české populaci CLC.pdf](#)

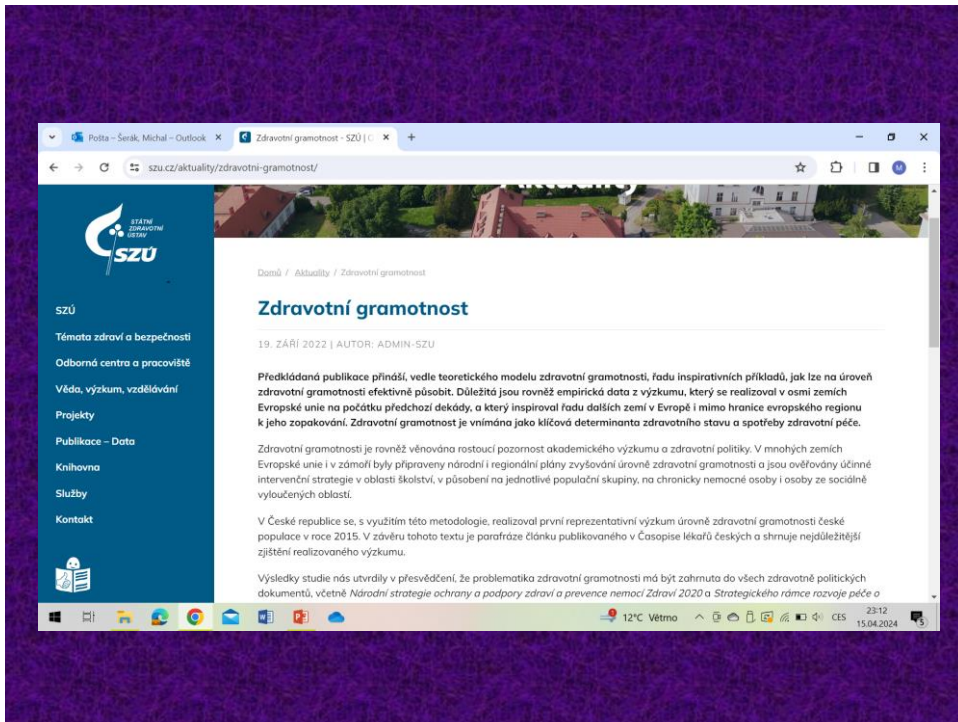
Proměny úrovně zdravotní gramotnosti

[CLC_2023-2-3-1_promeny_urovne_zdravotni_gramotnosti.pdf](#)

M-POHL

Mezinárodní síť Světové zdravotnické organizace M-POHL (Monitoring of Organizational and Personal Health Literacy) byla ustavena v Beiru v roce 2018. Navázala na pionýrskou studii zdravotní

Otevřená data PES... Zdraví... 13:17 24.12.2023

Jabok~

Dle datového souhrnu *Ústavu zdravotnických informací a statistiky ČR* o účasti populace na preventivních prohlídkách u praktického lékaře se v roce 2023 účastnilo přibližně 53 % mladých dospělých ve věku 20 až 24 let a přibližně 47 % ve věku 25 až 29 let.

Účast na preventivních zdravotních prohlídkách dle pohlaví byla následující: mužů v prvním věkovém rozmezí 20 až 24 let se účastnilo přibližně 52 %, žen přibližně 55 %. Ve věkovém rozmezí 25 až 29 let podíl mužů představoval přibližně 44 % a procento žen přibližně 50 %.

JABOK

